

ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ УЧЕНИКОВ В КРУЖКОВОЙ РАБОТЕ

Резюме

В статье рассматривается использование проектно-технологической деятельности в кружковой работе. Проведен анализ основных исследований ученых по этой тематике.

Ключевые слова: проектно-технологическая деятельность, кружковая работа.

P. Kuzmenko

THE PUPIL ENGINEERING ACTIVITY AT THE GROUP WORK

Summary

The article reviews the usage of engineering activities at the group work. There are analyzed the main researches at this topic.

Key words: engineering activity, group work.

УДК 378.147.302.2

Є. І. Мегем

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ НЕЙРО-ЛІНГВІСТИЧНОГО ПРОГРАМУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ДО ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглянуто використання у проектно-технологічній підготовці майбутніх учителів технології нейро-лінгвістичного програмування (НЛП). Описані етапи проектування освітньої технології, яка передбачає використання багаторівневих контрольних-перевірочних робіт починаючи від захисту лабораторних і практичних робіт і закінчуючи тематичними та модульними контрольними роботами. Сформульовані вимоги яким повинна відповідати мета та кінцевий результат заняття.

Ключові слова: нейро-лінгвістичне програмування; проект; проектно-технологічна підготовка; технологія навчання; модульна контрольна робота; тематична контрольна робота; підсумкова робота.

Постановка проблеми. У процесі інтеріоризації студентами інформації, як навчальної так і наукової, особливого значення набуває підхід до цього процесу як суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Нейро-лінгвістичне програмування – соціально-психологічна технологія, яка надає найбільш повний простір для рішення цієї проблеми. Методики моделювання ефективних комунікаційних систем та закономірностей їх розвитку, розроблені у НЛП, є важливим інструментом для переведення навчального процесу з проектно-технологічної підготовки студентів на якісно новий рівень. Вони допомагають в організації творчої проектно-діяльності, створюють умови для інтенсифікації процесу засвоєння студентами проектно-технологічних знань і умінь, розвитку їх творчих здібностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми. Існують окремі закономірності взаємодії освіти та методологічних складових НЛП. У педагогіці спочатку відбувається накопичення окремих індивідуальних методик, які характеризують особистісну своєрідність носія методики і орієнтовані на роботу з індивідуальністю. Яскравим прикладом цього є діяльність учителів-новаторів Ш. Амонашвілі, П. Іванова, В. Шаталова, методистів О. Андреева, Д. Іванова та інших, а також ряд прогресивних закордонних методик. До ґрунтовних праць у цій галузі відносяться публікації американського педагога Бетті Лівер. Вона вказує на те, що студенти з переважаючим візуальним каналом сприйняття інформації (візуали) багато читають і як наслідок отримують краще уявлення про характер та структуру інформації [3].

Один із засновників НЛП Джон Гріндер в одному із інтерв'ю говорив: "Я мрію про фундаментальне використання НЛП як способу роботи з досвідом взагалі", особливо відзначивши дві галузі його використання – бізнес і освіту [1].

Процес об'єднання індивідуальних досягнень у загальну методологічну одиницю ускладнюється через відсутність концептуального підходу до інтеграції суб'єктивного досвіду у

збалансовану системну структуру, що розвивається. НЛП надає ефективні технології такої інтеграції ресурсів та моделі когнітивної поведінки з можливістю їх використання у навчальному процесі.

Ефективна навчальна технологія повинна бути у першу чергу саме технологією з індивідуальною ієрархією логічних рівнів, при цьому визначальними є вищі рівні технології, що надають можливість ідентифікувати її як частину більш широкої системи. Ця система повинна бути здатною до самоосвіти і самореалізації, що забезпечить максимальну конгруентність її діяльності.

Формулювання мети. Мета статті – всебічний опис технології роботи з інформацією і побудова індивідуальних стратегій на основі особистісної своєрідності кожного студента. Збагачення індивідуальних карт репрезентативних систем та побудова метакарт когнітивних процесів – як необхідних умов зростання показників динаміки навчання і розвитку індивідуальних стратегій управління цим процесом. Розгляд цих проблем крізь призму методології і технології нейро-лінгвістичного програмування.

Виклад основного матеріалу. У навчальному процесі основне завдання викладача полягає в тому, щоб студенти засвоїли навчальний матеріал з максимальною легкістю і якомога ґрунтовніше. Проте, не все те, що викладачу здається оптимальним, для студента може бути досяжним. Тому варто враховувати індивідуальні особливості студента (навіть підлаштовуватись під них), як це пропонують у НЛП.

Освітня діяльність здійснюється суб'єктами, які безпосередньо залучені в освітній процес, тобто тими, що навчаються (студентами) і тими, хто навчає (викладачами).

Під освітньою діяльністю ми розуміємо згорнуту інтеріоризовану (переведену у внутрішній план) послідовність дій орієнтованих на досягнення конкретного результату (П.Я. Гальперин [2], Н.Ф. Тализіна [5]). У НЛП з діяльністю тісно пов'язане поняття "стратегія".

У Новому тлумачному словнику української мови стратегія – це спланований спосіб дій для досягнення мети [4]. Отже ми можемо стверджувати, що діяльність це згорнута інтеріоризована стратегія. Варто зауважити, що хороше планування ще не означає ефективного досягнення мети, під якою у НЛП розуміють модель бажаного результату поданого у вигляді системи з чітко визначеними структурними елементами і функціональними зв'язками.

Освітню діяльність студента визначають параметри його ієрархії нейрологічних рівнів, у яких особливе місце займає система всіх його внутрішніх стратегій сприймання і переробки як зовнішньої, так і внутрішньої інформації. Ступінь її ефективності впливає не тільки на нижчі ієрархічні рівні (поведінку, оточення), але і на вищі, оскільки самоідентифікація – "я людина, яка може зробити, виконати і т.д." перетворює багато параметрів рівнів ідентичності та цінностей. Таким чином, орієнтація у роботі із студентами на розвиток їх мікростратегій, стратегій та метастратегій може суттєво впливати на підвищення ефективності їх учіння. Для ефективного розвитку внутрішніх стратегій студентів викладачу у своєму освітньому арсеналі, необхідно мати відповідні метастратегії. Вони у свою чергу тісно пов'язані з освітніми технологіями. Під технологією у НЛП розуміють структуровану сукупність процедур, які дозволяють певним чином перетворювати, змінювати реальність.

Освітня технологія – технологія, процедури якої орієнтовані на розвиток і саморозвиток суб'єктивного досвіду студентів у контексті їх учіння. Використання освітніх технологій у навчальному процесі дає можливість прогнозувати кінцевий результат.

Під прогнозованим результатом (у контексті освіти) розумітимемо заплановану викладачем систему конкретних теоретичних знань і практичних умінь (їх можна операційно перевірити), які студент повинен засвоїти за певний проміжок часу, а також позитивні зміни його досвіду.

Під теоретичними знаннями з теми розумітимемо понятійний апарат (поняття та їх взаємозв'язки, властивості, факти, події і т.д.).

Під практичними вміннями – види навчальної і надпредметної діяльності, які використовуються у даній темі.

Опишемо суть освітньої технології. Вона складається із декількох етапів.

Перший етап роботи викладача полягає в тому, щоб визначити загальний інформаційний

простір навчальної теми, змістового модуля, тобто елементи майбутньої системи прогнозованих результатів:

- понятійний апарат: p – поняття; t – теореми; v – властивості; f – факти;
- види діяльності, які використовуються у даній навчальній темі: n – надпредметних видів діяльності; h – видів діяльності характерних для даного навчального матеріалу; k – видів конкретних типів завдань.

Таке подання первинної навчальної інформації назвемо меню.

Другий етап полягає в уточненні і конструюванні (на основі спеціальних процедур) понятійного апарату, надпредметних та навчальних алгоритмів і класифікації типів завдань. Після чого вносяться корективи в меню теми.

Третій етап - це розробка диференційованих за рівнем складності завдань, які відповідають конкретній оцінці і призначені для перевірки рівня засвоєного навчального матеріалу студентами. Ці завдання охоплюють усі знання теми, яка вивчається. Вони у загальному вигляді подані в її меню і є тими результатами, яких повинні досягнути студенти. Таку розробку викладач оформлює у вигляді тематичної або модульної контрольної роботи. Часто така робота складається із двох частин – теоретичної та практичної.

На четвертому етапі викладач створює систему перевірочних робіт для захисту лабораторних і практичних, які дозволяють прослідкувати процес і рівень засвоєння знань студентами, їх готовність до написання тематичної чи модульної контрольної роботи.

Перевірочні роботи дають можливість встановити результати, яких повинні досягти студенти у кінці лабораторної чи практичної роботи, або у кінці логічно завершеного навчального блоку.

П'ятий етап - створення системи занять (лекцій, практичних та лабораторних робіт) спрямованих на досягнення прогнозованих результатів.

Важливою складовою технології є розуміння і оволодіння викладачем процедурою формулювання мети заняття, визначення рівня її досягнення.

Мета заняття – це прогнозований, бажаний результат.

Правильно сформульований результат заняття повинен задовольняти такі вимоги:

- бути сформульованим відносно студента (кожний студент у кінці вивчення теми, заняття уміє розв'язувати, виконувати... (перераховуються конкретні завдання); розуміє структуру... (понять, висловів); знає факти з...; уміє логічно будувати вислови відносно...);
- є чіткі ознаки досягнутого результату (викладач і студенти повинні знати які конкретно знання (точні параметри цих знань), яку конкретно діяльність у кінці теми, заняття засвоїть студент);

- встановлюються чіткі часові межі його досягнення (одне заняття, два заняття і т.д.);

- визначено контекст, у якому можливе досягнення мети (викладач визначає всі знання, види діяльності, які вивчені раніше і потрібні для досягнення поставленої мети, знає рівень володіння цією інформацією студентами);

- зазначено останні досягнення студентів відповідних підрівнів результату.

Викладач прогнозує можливі рівні досягнення результату і співставляє їх з певною системою оцінювання.

Наприклад, визначаються конкретні знання, які характеризуються таким чином:

- достатні для розуміння теми і подальшого навчання – мінімально-достатній рівень навченості (рівень стандарту) за який ставиться оцінка три;
- дозволяють студенту достатньо глибоко і цілісно використовувати вивчену інформацію – оцінка чотири;
- дають можливість студенту повноцінно встановлювати взаємозв'язок нової інформації з раніше вивченою – оцінка п'ять;
- студент здатен переносити отримані знання і уміння на інформацію, яка раніше не вивчалась, на їх основі формулювати нові положення і самостійно здобувати знання – рівень творчого осмислення навчального матеріалу – оцінюється окремою оцінкою.

Ці вимоги до мети заняття чи вивчення теми фіксуються у розробці підсумкових завдань для захисту лабораторної або практичної роботи, тематичної чи модульної контрольної.

Завдання у модульній роботі відображають диференційований підхід до рівня засвоєння

студентами навчальної інформації змістового модуля і, відповідно, ми отримуємо цілий спектр змісту мети орієнтованої на кожного студента, що дає їм можливість реалізувати свої претензії.

На основі розробленої модульної контрольної роботи формулюється мета занять і вивчення тем, які входять у змістовий модуль.

Найпростіший спосіб їх реалізації - процес захисту лабораторних та практичних робіт, на яких визначена конкретна мета, яка вказує на прогнозовані результати роботи студента на занятті.

Самоаналіз викладачем заняття полягає у перевірці відповідності прогнозованих ним конкретних, діагностично вибудованих та реальних результатів, яких досягнутих студентами на занятті та продемонстрованих на підсумковому захисті лабораторних чи практичних робіт, написанні тематичної, модульної контрольної роботи.

Слід зауважити, що вся розглянута раніше обробка і систематизація навчальної інформації здійснюється викладачем перед початком вивчення модуля.

Розробка модульної контрольної роботи.

1. Складіть меню всього модуля (див. перший етап освітньої технології). Листок № 0. Відкладіть його.

2. Складіть модульну контрольну роботу так, щоб завдання дозволяли перевірити засвоєння знань з усього модуля. Листок № 1.

3. Визначте завдання модульної роботи безпомилкове виконання яких Ви оціните на 3, якщо інші завдання будуть не виконані. Листок № 2.

4. Переконайтесь, що ці завдання охоплюють всі знання на рівні стандарту.

5. Які ще завдання, додатково до попередніх необхідно повністю виконати студенту, щоб Ви змогли оцінити його роботу на 4. Листок № 3.

6. Перегляньте решту завдань і виберіть із них ті, за які, з урахуванням виконання попередніх, Ви поставите 5. Вибірку зробіть мінімальну, враховуючи при цьому, що завдання повинні бути виконані повністю. Листок № 4. Питань у модульній контрольній роботі (листок № 1) більше ніж Ви відібрали їх на листки 2 – 4. Відповіді на питання відібрані на листках 2 – 4 є ключовими при оцінюванні викладачем модульної контрольної роботи.

7. Перегляньте модульну контрольну роботу (листок № 1) і визначить саме просте завдання запишіть його. Листок № 5.

8. Виберіть із модульної роботи (листок № 1) завдання яке за складністю відповідає попередньому а якщо таких немає то трохи складніше і запишіть. Листок № 5.

9. Повторіть попередній крок для всіх завдань модульної контрольної роботи (листок № 1) послідовно записуючи їх. Отримаємо завдання записані у порядку зростання складності. Від самого простого до самого складного. Листок № 5.

10. Якщо Вам не подобається цей варіант то можете об'єднати листки 2, 3, 4 додавши між ними додаткові перехідні питання відповідної складності. Листок № 1в. Це і буде модульна контрольна робота.

Рекомендуємо для формулювання завдань модульної контрольної роботи використовувати наступні питання (Хто? Що? Де? Коли? Чому? Навіщо? У чому різниця? Що спільне? Який між ними зв'язок і чому? Внаслідок чого? У зв'язку з чим...? Як реалізується... і чи можна реалізувати по іншому? А що коли..? Що буде, якщо...? І т.д.) відніши відповідні з них до групи простих, більш складніших, складних і творчих.

Розробка тематичної контрольної роботи.

Для розробки завдань тематичної контрольної роботи доцільно використовувати раніше наведені формулювання питань.

1. Визначтесь з видами занять (лекції, лабораторні, практичні роботи) з теми та їх кількістю.

2. Складіть підсумкову контрольну роботу з теми так, щоб завдання дозволяли перевірити засвоєння знань з усіх видів занять проведених з теми на рівні стандарту (оцінка 3). Листок № 1.

3. Підготуйте завдання за які Ви, з урахуванням листка № 1, при повному їх виконанні, поставили оцінку 4. Листок № 2.

4. Підготуйте завдання за які Ви, з урахуванням листків № 1 і № 2, при повному їх виконанні, поставили оцінку 5. Листок № 3.

5. Підготуйте не більше трьох творчих завдань. Листок № 4.

6. Завдання з листків № 1, № 2, № 3 доповнивши одним – двома завданнями запишіть у порядку зростання складності та додайте завдання листка № 4. Отримаєте тематичну контрольну роботу. Листок №5.

7. Зверніть увагу, щоб завдання охоплювали навчальний матеріал, який вивчався на кожному з проведених занять з теми.

8. У підсумковій тематичній контрольній роботі повинні перевірятись не тільки знання вивчені з теми а й знання з попередніх тем у взаємозв'язку із знаннями з даної теми. Якщо Ви таких завдань не включили у тематичну контрольну роботу, то доповніть їх. Листок № 6.

Розробка підсумкових завдань для захисту лабораторних та практичних робіт (підсумкові роботи).

1. Визначтесь яким чином (як) Ви будете оцінювати кожен лабораторну чи практичну роботу.

2. Кількість підсумкових робіт повинна відповідати кількості лабораторних та практичних робіт.

3. Підготуйте завдання для контролю першої лабораторної роботи за наступними рівнями: рівень стандарту (оцінка три); більш високий рівень (оцінка чотири); високий рівень з окремим творчим завданням (оцінка п'ять).

4. Кожен наступний рівень враховує завдання попереднього. Завдання розмістіть у порядку зростання складності.

5. Завдання підсумкових робіт для захисту лабораторних і практичних робіт повинні бути подібними до аналогічних завдань тематичної та модульної контрольних робіт, але не повторювати їх.

6. Кількість завдань у підсумковій роботі для захисту лабораторної чи практичної роботи повинна бути достатньою, щоб оцінити рівень підготовленості студента з усього навчального матеріалу роботи за відповідними рівнями (не менше восьми).

7. Розробіть завдання підсумкових робіт для всіх лабораторних та практичних робіт з теми враховуючи попередні кроки. Вони повинні враховувати мету кожного заняття.

8. Перегляньте розроблені підсумкові роботи і визначте для себе, на що необхідно особливо звернути увагу при їх проведенні.

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок. Викладач повинен уміти розпізнавати індивідуальні особливості студентів з метою реалізації диференційованого підходу у використанні методів навчання і контролю.

Впровадження запропонованого способу розробки контрольних робіт з урахуванням їх взаємозв'язку (підсумкові, тематичні, модульні) та рівня складності (рівень стандарту, більш складний, складний, творчий) дозволяє реалізувати принцип наступності в оцінці знань студентів та уникнути дублювання завдань. На наш погляд, врахування розроблених схем дозволить удосконалити процес контролю і зробити його більш мобільним.

Мету наступних досліджень вбачаємо в описі технології розвитку внутрішнього досвіду студентів, що значною мірою сприяє підвищенню рівня навчання.

Література

1. Бендлер Р. Из лягушек – в принцы: [вводный курс НЛП тренинга] / Р. Бендлер, Дж. Гриндер. – 1978.

2. Гальперин П. Я. Психологическое строение человеческой деятельности: [отрывки из выступления на защите докторской диссертации по психологии в 1965 году] / П.Я. Гальперин // Журнал практического психолога. – 2002. – № 4 – 5.

3. Ливер Бетти Лу. Обучение всего класса: [пер. с англ.] / Бетти Лу Ливер. – М. : Новая школа, 1995. – 364 с.

4. Новий тлумачний словник української мови [укл. Василь Яременко, Оксана Сліпушко]. – К. : Аконт, 2007. – 862, [3] с.

5. Талызина Н. Ф. Педагогическая психология: [учебн.] / Н.Ф. Талызина – М. : Академия, 1998. – 288 с.

6. Шаталов В. Ф. Эксперимент продолжается: [текст] / В.Ф. Шаталов – М. : Педагогика, 1989. – 336 с.

ПЕРСПЕКТИВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ НЕЙРО-ЛИНГВИСТИЧЕСКОГО ПРОГРАММИРОВАНИЯ В ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ К ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Резюме

В статье рассмотрено использование в проектно-технологической подготовке будущих учителей технологий нейро-лингвистического программирования (НЛП). Описаны этапы проектирования образовательной технологии, предусматривающей использование многоуровневых контрольно-проверочных работ начиная от защиты лабораторных и практических работ и заканчивая тематическими и модульными контрольными работами. Сформулированы требования, которым должны отвечать цель и конечный результат занятия.

Ключевые слова: нейро-лингвистическое программирование; проект; проектно-технологическая подготовка; технология обучения; модульная контрольная работа; тематическая контрольная работа; итоговая работа.

Ye. Meghem

THE NEURO-LINGUISTIC PROGRAMMING USAGE PERSPECTIVES IN THE STUDENTS ENGINEERING TUITION

Summary

The article reviews the usage of neuro-linguistic programming (NLP) during the future LT teachers engineering tuition. There are described the engineering stages of the education technology, which provides the usage of multilevel tests, starting from passing the seminars to completing common and module tests. There are also given the requirements to the lesson's purpose and result.

Key words: NLP; project; engineering tuition; tuition technology; module test; common test; final test.

УДК 378

В. В. Лазарєва

МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ КУРСАНТІВ ВІДОМЧИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ДО РОЗВ'ЯЗАННЯ КОНФЛІКТІВ (НА МАТЕРІАЛІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ)

У статті розглядаються проблеми застосування проектних технологій на заняттях з іноземної мови для формування готовності курсантів відомчих закладів освіти до розв'язання конфліктів; аналізується впровадження та результати застосування цього методу як одного із засобів формування конфліктологічної компетентності. Аналізуються умови успішного розв'язання конфліктних ситуацій на рівні переговорів та домовленостей як однієї з форм взаємодії з населенням.

Ключові слова: проектна діяльність, курсант, іноземна мова, конфліктологічна компетентність, процес навчання, проблеми викладання.

Постановка проблеми. Процес входження українського суспільства до світового економічного та освітньо-наукового простору зумовлює необхідність неперервного удосконалення процесу підготовки кваліфікованих спеціалістів, яких потребує ринок праці. Проте суттєві соціальні зміни у сутності трудової діяльності зумовлюють орієнтацію освіти на "вільний" розвиток особистості, творчий підхід, самостійність та мобільність майбутніх фахівців.

У процесі професійного становлення особистості інтереси суспільства і людини перетинаються. Для останньої вони є засобом соціалізації та розвитку. Сучасний ринок праці диктує свої вимоги до особистості професіонала, система вищої відомчої освіти відгукується на ці вимоги, і у її межах також відбуваються суттєві зміни.

Знання іноземних мов (або принаймні однієї) - це необхідність, викликана сучасними процесами економічно-політичної інтеграції, що мають місце у всіх країнах світу, зокрема, в Україні. Відтак, запит на працівників з хорошим знанням іноземної мови зростає. Якісне